

12 november 2020
Auteur: Rozemarijn Lubbe

Sinterklaas in coronatijd

Een op de tien breekt coronaregels op pakjesavond: "Ik ga niet die ene extra dochter met haar kinderen weigeren"

Pakjesavond wordt dit jaar anders dan anders. Door de coronamaatregelen mag er maar een beperkt aantal mensen aanschuiven om de verjaardag van de Sint te vieren. Negen procent zegt dat ze die regel gaan overtreden, anderen hebben 'coronaproof' oplossingen.

Welke coronaregels er precies gelden op sinterklaasavond weten we nog niet, maar dat er een maximum aantal mensen tegelijk bij elkaar mag zijn, is zeker. En niet iedereen is bereid om hun sinterklaastraditie daarvoor op te geven.

Negen procent van de deelnemers zegt dat ze met meer dan het nu toegestane aantal mensen pakjesavond gaan vieren. Vaak gaat het dan om drie, vier of vijf personen van buiten het huishouden, maar er zijn ook mensen die pakjesavond vieren met meer dan vijf mensen uit andere gezinnen (41 procent).

"Ik wil niet kiezen tussen m'n kinderen"

Voor veel mensen is het vieren van Sinterklaas met de hele familie of met een vriendengroep een traditie, die ze niet willen opgeven. "We doen het elk jaar zo, en dat gaan we weer doen, corona of niet", aldus een deelnemer.

De meest voorkomende reden om de coronaregels op sinterklaasavond te breken, is echter de grootte van de familie. Mensen willen niet "kiezen" tussen hun kinderen of kleinkinderen. "Ik heb drie volwassen dochters. We vieren nog steeds Sinterklaas en ik ga niet één dochter kiezen die dan niet mee mag vieren," zegt iemand. Iemand anders zegt dat alle kleinkinderen altijd samenkomen, "en ja, daarvan zijn er een paar ouder dan dertien. Die komen gewoon ook hoor."

Sinterklaas gaat online

Veel mensen die pakjesavond wel 'coronaproof' willen vieren, bedenken daar creatieve oplossingen voor. 'FaceTime', 'Zoom' en 'Meet' worden massaal genoemd. Zo geven meerdere mensen aan dat de gezinnen binnen hun familie met elkaar en met opa en oma in contact staan via een videoverbinding als ze elk hun eigen zak cadeaus uitpakken.

Ook door volwassenen wordt de livestream ingezet op 5 december: "We zetten de surprises bij elkaar voor de deur en dan gaan we 's avonds live gedichten voorlezen en de surprises uitpakken."

Pakjespost

Sommigen hebben andere oplossingen bedacht om sinterklaasavond te vieren zonder samen te zijn. Zo zijn er eerder lootjes getrokken en worden pakketjes en gedichten via de post opgestuurd, of brengen opa en oma namens de Sint pakjes aan de deur bij hun kleinkinderen "waarna we zelf met een stuk speculaas thuis zitten, in de wetenschap dat het weer anders zal worden."

Iemand anders schrijft dat ze met de familie vier vakantiehuisjes hebben gehuurd zodat de neefjes en nichtjes het toch samen kunnen vieren: "de kinderen kunnen gezamenlijk langs opa en oma gaan terwijl hun ouders in hun eigen huisje blijven."

3 procent stelt de viering van de verjaardag van Sinterklaas dit jaar uit, in de hoop dat de maatregelen later versoepeld worden: "Sinterklaas is toch niet jarig op 5 december, dus wat maakt het uit."

1 op tien breekt coronaregels op pakjesavond

Pakjesavond 2020

Op 5 december is het pakjesavond. Vaak wordt dat thuis gevierd met familie en / of vrienden. Bij sommige gezinnen komen Sinterklaas en Piet zelfs langs. Premier Mark Rutte benadrukte recentelijk dat pakjesavond door de coronamaatregelen enkel in kleine kring gevierd kan worden.

Met de extra coronamaatregelen mag je per dag en op anderhalve meter afstand maximaal 2 personen van buiten je huishouden ontvangen (exclusief kinderen t/m 12 jaar). Dit maximumaantal geldt voor de komende twee weken. Daarna wordt gekeken of het langer moet gelden. Als het wordt verlengd, zou het ook kunnen gelden op 5 december. Als het niet wordt verlengd, mag je met 3 mensen buiten je huishouden samenkomen.

Hoe ben jij van plan dit jaar pakjesavond te vieren als je binnen met maximaal twee personen buiten je huishouden mag samenkomen?

Mocht je pakjesavond vaker vieren, dan kun je meerdere antwoorden aankruisen.

Ik ben niet van plan pakjesavond te vieren 53%

We stellen pakjesavond uit naar een moment dat we met meer mensen samen mogen komen 3%

We vieren het alleen met het gezin / huishouden 16%

Met maximaal twee mensen van buiten mijn / ons huishouden 11%

Met meer dan twee mensen van buiten mijn / ons huishouden 9%

Anders, namelijk 6%

Weet ik (nog) niet 6%

Sommigen nodigen meer dan 6 mensen uit

Hoe ben jij van plan dit jaar pakjesavond te vieren als je binnen met maximaal drie personen buiten je huishouden mag samenkomen?

Mocht je pakjesavond vaker vieren, dan kun je meerdere antwoorden aankruisen.

Ik ben niet van plan pakjesavond te vieren 53%

We stellen pakjesavond uit naar een moment dat we met meer mensen samen mogen komen 3%

We vieren het alleen met het gezin / huishouden 15%

Met maximaal drie mensen van buiten mijn / ons huishouden 12%

Met meer dan drie mensen van buiten mijn / ons huishouden 8%

Anders, namelijk 5%

Weet ik (nog) niet 7%

De volgende vraag is gesteld aan mensen die aangeven pakjesavond met meer dan twee mensen van buiten hun huishouden te vieren (N=1400)

Met hoeveel mensen van buiten je eigen huishouden, ouder dan 12 jaar, ben je van plan om pakjesavond te vieren?

3 17%

4-5 37%

6-10 27%

Meer dan 10 14%

Weet ik (nog) niet 5%

Flink minder mensen willen dit jaar dat 'Piet' nog zwart is

Het aantal mensen dat voorstander is van een traditionele 'Zwarte Piet' is dit jaar fors lager dan vorig jaar vlak voor de intocht. Iets meer dan de helft, 55 procent, vindt dat het uiterlijk van 'Zwarte Piet' niet moet worden aangepast. Dat was vorig jaar nog 71 procent.

Dat blijkt uit onderzoek van EenVandaag onder 29.000 leden van het Opiniepanel. Een derde (34 procent) vindt dat de traditionele Piet wel moet worden aangepast. 11 procent twijfelt daarover.

Draagvlak kalft gestaag af

Al sinds 2013 onderzoekt EenVandaag hoe mensen over het uiterlijk van 'Zwarte Piet' denken. Sindsdien groeit het aantal mensen dat vindt dat het uiterlijk van de traditionele Piet aangepast moet worden, gestaag.

Tot 2017 nam het aantal mensen dat de traditionele piet wilde houden, steeds iets af. De afgelopen twee jaar stabiliseerde dat, maar na de Black Lives Matter demonstraties afgelopen zomer en de uitspraak van premier Rutte dat hij meer begrip heeft voor mensen die zich gediscrimineerd voelen, wordt die groep dus weer kleiner.

Lieve vrede bewaren

Veel mensen die dit jaar van mening zijn veranderd, zeggen dat ze voorstander zijn van aanpassingen "om de lieve vrede te bewaren". Ze verwijzen hierbij naar de maatschappelijke onrust en demonstraties die afgelopen zomer en bij eerdere intochten plaatsvonden.

Ook zijn ze klaar met de terugkerende debat: "Laten we het maar aanpassen, dan zijn we hopelijk voor eens en altijd van die eeuwige discussies af", zegt iemand.

Uitspraken Rutte

Na de anti-racismedemonstraties deze zomer zei premier Rutte dat hij door de jaren heen anders is gaan denken over het uiterlijk van 'Zwarte Piet'. Rutte zei dat hij in de loop van de tijd veel mensen heeft ontmoet "met een donkere huidskleur die zeiden zich ongelofelijk gediscrimineerd te voelen omdat Zwarte Piet zwart was". Dat heeft de premier naar eigen zeggen aan het denken gezet. "Dat is het laatste wat je wilt bij een Sinterklaasfeest."

Acht procent zegt dat deze uitspraken invloed hebben gehad op hun mening. De meerderheid zegt van niet, al herkennen sommigen zich er wel in: "Ik heb precies dezelfde ontwikkeling in denken meegemaakt. Ik vind Zwarte Piet niet racistisch, heb er zelf geen moeite mee. Maar ik hoorde van iemand dat hij als kind Sinterklaastijd een nare tijd vond omdat hij dan vaak uitgescholden werd voor Zwarte Piet. Dat vond ik naar om te horen en sindsdien denk ik er anders over", schrijft een deelnemer.

'Roetveegpiet'

Veel mensen die dit jaar van mening zijn veranderd, vinden dat de traditionele Piet moet worden vervangen door pieten met roetvegen op hun wangen. Dat soort Pieten zijn, net als vorig jaar, in het Sinterklaasjournaal te zien. Vond vorig jaar de meerderheid dat nog onacceptabel, nu zijn de meningen daarover verdeeld. 47 procent vindt het wel acceptabel dat er alleen 'roetveegpieten' te zien zijn, 43 procent vindt dat niet.

Bij sommige gemeentelijke intochten wordt Sinterklaas nog wel vergezeld door traditionele 'Zwarte Pieten'. De helft (50 procent) denkt dat die er over twee jaar nog steeds zijn, maar als we kijken naar de verdere toekomst neemt dat aantal rap af. Een kwart (26 procent) denkt dat er over vijf jaar nog 'Zwarte Pieten' zijn, slechts één op de vijf (19 procent) denkt dat we die over tien jaar nog zien. De meeste mensen denken dat de traditionele 'Zwarte Piet' de komende jaren helemaal zal verdwijnen.

Uiterlijk Piet

Discussie leeft minder

Uiterlijk 'Zwarte Piet'

Er is de afgelopen jaren discussie over het uiterlijk van 'Zwarte Piet'. Sommige mensen vinden dat zijn uiterlijk aangepast moet worden omdat het volgens hen een racistisch fenomeen is. Anderen willen niet dat zijn uiterlijk wordt aangepast omdat het Nederlandse traditie is. Bij de intocht van 2019 besloten sommige gemeentes om deels of alleen maar 'roetveegpieten' in te zetten.

In hoeverre leeft de discussie over het uiterlijk van Zwarte Piet volgens jou dit jaar...?

	Zeersterk	Redelijk	Niet zo	Helemaal niet	Weet niet / geen
Bij jouzelf	21%	15%	23%	38%	2%
Bij je familie	13%	16%	29%	30%	12%
Bij je vrienden	13%	16%	26%	26%	18%
In Nederland als geheel	23%	38%	21%	4%	14%

Uiterlijk Piet

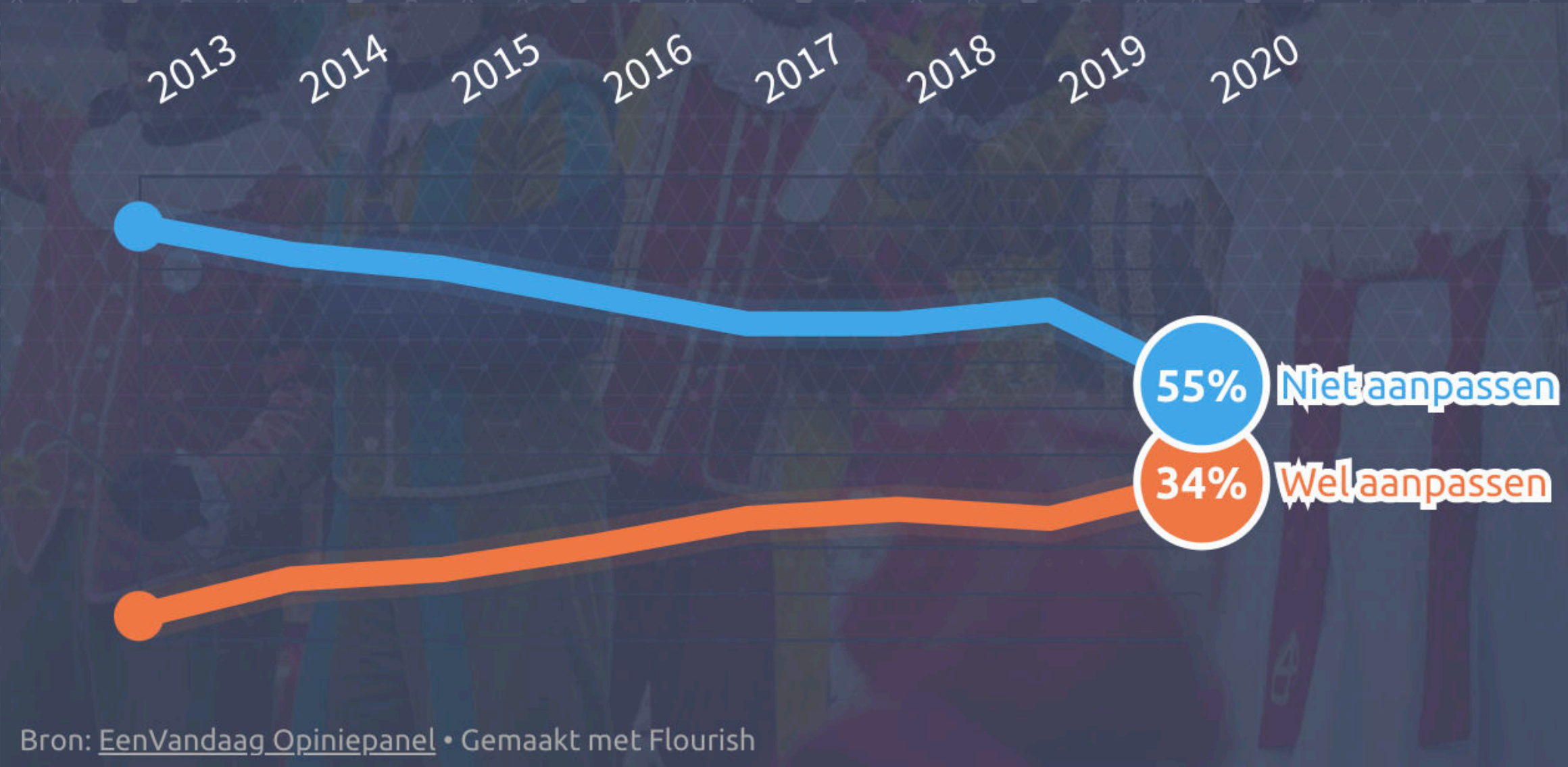
Fors minder steun voor 'Zwarte Piet'

Vind je het terecht of onterecht dat er een maatschappelijke discussie gevoerd wordt over het uiterlijk van 'Zwarte Piet'?

- Dat vind ik terecht 33%
- Dat vind ik onterecht 56%
- Weet niet / geen mening 10%

Wat moet er volgens jou gebeuren met het uiterlijk van de traditionele 'Zwarte Piet'?

- Het uiterlijk moet wel aangepast worden 34%
- Het uiterlijk moet niet aangepast worden 55%
- Weet niet / geen mening 11%

'Zwarte Piet' racistisch?

Minderheid vindt 'Zwarte Piet' racistisch

Vind je 'Zwarte Piet' wel of geen racistisch fenomeen?

Ik vind 'Zwarte Piet' wel een racistisch fenomeen? 17%

Ik vind 'Zwarte Piet' geen racistisch fenomeen? 78%

Weet niet / geen mening 5%

Ben je het eens of oneens met de volgende stelling:

'Ook al is het wellicht niet zo bedoeld, ik begrijp dat 'Zwarte Piet' discriminerend overkomt op mensen met een donkere huidskleur.'

Eens 40%

Oneens 52%

Weet niet / geen mening 7%

Heb je het gevoel dat je in Nederland in het openbaar kunt zeggen wat je denkt over het uiterlijk van 'Zwarte Piet'?

Ja 45%

Nee 49%

Weet niet / geen mening 6%

Sinterklaasjournaal

Verdeeldheid over 'roetveegpiet'

Het Sinterklaasjournaal en de landelijke intocht

Sinds vorig jaar verschijnen in het Sinterklaasjournaal en bij de landelijke intocht alleen roetveegpieten. Bij andere intochten in het land kan de organisatie zelf bepalen hoe de pieten eruit zien.

Vind jij de keuze voor alleen 'roetveegpieten' bij het Sinterklaasjournaal en de landelijke intocht wel of niet acceptabel?

Wel acceptabel 47%

Niet acceptabel 43%

Weet niet / geen mening 10%

Een jaar geleden vond tweederde 'roetveegpiet' nog onacceptabel

Hoe kijk jij aan tegen de keuze voor alleen roetveegpieten bij het Sinterklaasjournaal en de landelijke intocht? Waar ben je het het meest mee eens:

Ik vind dit wel een goede keuze 37%

De Pieten zijn hiermee te veel aangepast 49%

De Pieten zijn hiermee te weinig aangepast 5%

Weet niet / geen mening 10%

Toekomst 'Piet'

'Zwarte Piet' bestaat niet meer over 10 jaar'

Als jij het mocht zeggen: hoe heb je het liefst dat de Pieten er dan uitzien bij een intocht van Sinterklaas?

- Alleen 'roetveegpieten' 18%
- Zowel 'Zwarte Pieten' als 'roetveegpieten' 24%
- Alleen 'Zwarte Pieten' 37%
- Alleen gekleurde Pieten 5%
- Alleen ongeschminkte Pieten 3%
- Ik zie liever helemaal geen Pieten 3%
- Anders, namelijk: 5%
- Weet niet / geen mening 5%

Denk je dat er nog traditionele 'Zwarte Pieten' zullen zijn bij gemeentelijke intochten over...?

	Ja	Nee	Weet niet
2 jaar	50%	35%	15%
5 jaar	26%	56%	19%
10 jaar	19%	64%	17%

Uitspraken Rutte

Uitspraken hebben klein deel beïnvloed

Rutte over uiterlijk 'Zwarte Piet'

Na de anti-racismedemonstraties van afgelopen zomer zei premier Rutte door de jaren heen anders is gaan denken over het uiterlijk van 'Zwarte Piet'. Hij heeft nu meer begrip voor mensen die zich gediscrimineerd voelen door de zwart geschminkte hulp van Sinterklaas. Rutte zei dat hij in de loop van de tijd veel mensen heeft ontmoet "met een donkere huidskleur die zeiden zich ongelofelijk gediscrimineerd te voelen omdat Zwarte Piet zwart was". Dat heeft de premier naar eigen zeggen aan het denken gezet. "Dat is het laatste wat je wilt bij een Sinterklaasfeest."

Vind je het een goede of slechte zaak dat premier Rutte bovenstaande uitspraken heeft gedaan?

- Een goede zaak 43%
- Een slechte zaak 42%
- Weet niet / geen mening 15%

Hebben deze uitspraken van premier Rutte jouw mening over het uiterlijk van 'Zwarte Piet' wel of niet beïnvloed?

- Wel 8%
- Niet 87%
- Weet niet / geen mening 5%

7% van de mensen die dit jaar van mening zijn veranderd, zeggen dat de uitspraken van Rutte invloed hebben gehad.

Bedrijven weren 'Zwarte Piet'

Kwart steunt keuze bedrijven

Dit jaar heeft een aantal bedrijven een statement gemaakt tegen 'Zwarte Piet'. Zo besloten webshops als Bol.com, Amazon en CoolBlue om producten van of met Zwarte Piet uit het assortiment te halen (behalve als deze van belang zijn vanuit historisch perspectief, bv een geschiedenisboek).

Ook zijn afbeeldingen van 'Zwarte Piet' niet langer geaccepteerd op Facebook. En Google blokkeert advertenties bij websites en video's op YouTube van zowel 'Zwarte' als roetveegpiet als deze figuren daarin verheerlijkt worden (een uitzondering geldt voor journalistiek en educatie). Dat betekent dat de websitebeheerder of YouTuber geen geld meer kan verdienen.

Geef aan of je onderstaande acties van bedrijven wel of geen goede zaak vindt:

	Een goede zaak	Een slechte zaak	Weet niet / geen mening
Webshops die besluiten geen producten met 'Zwarte Piet' meer te verkopen	27%	60%	13%
Facebook verbiedt foto's van Zwarte Piet op hun platform	21%	68%	11%
Google verwijdert advertenties bij video's die 'Zwarte Piet' of 'roetveegpiet' verheerlijken	23%	65%	12%

EenVandaag Opiniepanel

Over dit onderzoek

Aan het onderzoek, gehouden van 7 tot en met 11 november, deden 28.825 mensen mee, onder wie 500 mensen van Surinaamse of Antiliaanse afkomst. Het onderzoek is na weging representatief voor zes variabelen.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met onderzoeker Rozemarijn Lubbe: rozemarijn.lubbe@eenvandaag.nl.

Over het EenVandaag Opiniepanel

Het EenVandaag Opiniepanel bestaat uit ruim 70.000 mensen. Zij beantwoorden vragenlijsten op basis van een online onderzoek. De uitslag van de peilingen onder het EenVandaag Opiniepanel zijn na weging representatief voor zes variabelen, namelijk leeftijd, geslacht, opleiding, burgerlijke staat, spreiding over het land en politieke voorkeur gemeten naar de Tweede Kamerverkiezingen van 2017. Panelleden krijgen ongeveer één keer per week een uitnodiging om aan een peiling mee te doen. Op de meeste onderzoeken respondeert 60 tot 70 procent van de panelleden.

De resultaten van het EenVandaag Opiniepanel worden gepresenteerd door Gijs Rademaker en Joyce Boverhuis in EenVandaag (ma-za 18:15 uur, NPO1)

